Vogels fotograferen vanuit een schuilhut

Edo van Uchelen

Vogelfotografie is ongekend populair. Steeds meer vogelaars ruilen hun telescoop in voor een lange telelens. Vaak vallen de resultaten tegen. Vogels laten zich, zeker in Europa, niet gemakkelijk benaderen. Bijna altijd zitten ze net te ver weg. Vanuit de auto wil het nog wel eens lukken, maar wanneer je graag buiten bent geeft dat weinig voldoening. Ideaal is een vaste schuilhut. Dan fotografeer je vogels in hun natuurlijk leefgebied en leg je het gedrag vast zonder ze te verstoren. In dit artikel lees je er meer over.

Appelvinken komen soms op de zonnebloempitten af die voor de hut zijn uitgestrooid. Dit exemplaar zat op nog geen twee meter voor de hut en werd gefotografeerd vanaf een mooi laag standpunt. Foto: Edo van Uchelen.

Welke plek?

Het zoeken van de juiste plek is heel belangrijk. Besteedt er niet te weinig tijd aan. Als je die plek eenmaal hebt gevonden, moet je toestemming vragen aan de terreineigenaar om een hut te bouwen. Bij particulieren is dat meestal makkelijker dan bij natuurbeschermingsorganisaties, die kritischer zijn geworden omdat ze steeds vaker dit soort aanvragen krijgen. Als je een grote tuin hebt kun je eventueel op eigen terrein aan de slag. Ook kun je misschien een bestaand tuinhuisje ombouwen tot een geschikte fotohut. Op een goede plek zijn veel vogels aanwezig en het licht is goed op de momenten wanneer je fotografeert (meestal 's morgens en in de namiddag). Denk aan een open plek in het bos of bij een ondiep meertje. De plek moet wat verborgen liggen, uit het zicht en niet vlak bij een weg of wandelpad. Dat voorkomt ongewenst bezoek van recreanten (of honden!) met risico op verstoring en vernieling. Houdt er ook rekening mee dat je de locatie gemakkelijk kunt bereiken, zeker

Fotohut van het Centrum voor Natuurfotografie
Heb je niet de mogelijkheid om vanuit een eigen hut te fotograferen, maar wil je er wel graag mee aan de slag? Het Centrum voor Natuurfotografie is bezig met de realisatie van verhuurbare fotohutten in natuurgebieden, in samenwerking met terreinbeheerders. In Drenthe is afgelopen winter de eerste boshut gerealiseerd, op een particulier terrein. Je kunt de hut reserveren via de website: *http://www.centrumvoornatuurfotografie.nl.* De hut is comfortabel (voorzien van een elektrische kachel!) en geschikt voor maximaal twee fotografen. Bijzonder is dat je fotografeert achter zogenaamd spiegelend glas, een beproefde methode om vogels van zeer dichtbij te fotograferen zonder dat ze jou in de gaten hebben. In de hut zijn twee comfortabele stoelen en rijstzakken aanwezig. Voor de hut is een ondiepe vijver aanwezig, waar dagelijks vogels komen drinken en badderen. Elke dag wordt voer aangeboden, zodat er continu vogels aanwezig zijn. Behalve de algemene soorten maak je kans op bijzonderheden: Appelvink, Goudvink, Geelgors, Kuifmees, Sperwer en Havik komen regelmatig voor de hut.

als je moet sjouwen apparatuur. Maak voordat je met bouwen begint altijd testopnames, zodat je een indruk krijgt van het licht en de achtergrond op de toekomstige plek van je hut.

De hut bouwen
Kies voor gebruikt bouwmateriaal van hout of damwandplaten, verkrijgbaar bij de sloop. De binnenkant van de hut moet goed donker zijn. Voorkom piepende of krakende onderdelen, dat schrikt vogels af. Het waterdichte dak (bij voorkeur van golfplaat of damwandplaten) steekt breed over en loopt schuin af. Het water kun je opvangen in een regenton, zodat je het later kunt gebruiken voor het (bij)vullen van een drinkvijvertje. Verf het geheel groen of zwart, zodat de hut zo min mogelijk opvalt. Struiken en takken rondom geven extra beschutting en dekking voor vogels. De foto- en kijkgaten plaats je aan de voorzijde, ze moeten ruim zijn maar niet te groot (uittesten!). Het beste voldoet één opening waarbij je over je lens

Boshut in de herfst, gefotografeerd vanaf de voorzijde. Rechts in beeld is een drinkvijver zichtbaar.
Foto: Edo van Uchelen.

Geelgors in de sneeuw, door reflectie van onderaf fraai belicht. Foto: Edo van Uchelen.

heen kunt kijken. Aan de binnenkant bevestig je groene vitrage of doorzichtige camouflagestof, zodat de vogels je niet zien. De nieuwste ontwikkeling is een venster van spiegelend glas, waardoor je voor de vogels nagenoeg onzichtbaar bent (zie kader van het Centrum voor Natuurfotografie). Aangezien het vaak lastig is om in de hut met een statief te werken is het raadzaam een stevige houten vensterbank of balk voor het venster te monteren, zodat je vanaf een stevige rijstzak kunt fotograferen.

Waar kijk je op uit?

Het decor voor je hut en de achtergrond zijn essentieel. Verwijder storende takken en probeer het gebied voor de hut zo in te richten dat je vogels 'dwingt' op de plekken te gaan zitten waar je ze wilt fotograferen. Daarvoor kun je bijvoorbeeld takken, stronken, etc. op geschikte (aanvlieg)plekken bevestigen. Als je hut niet aan het water staat is een drinkvijvertje van vijverfolie ideaal om vogels aan te trekken. Let bij de aanleg goed op het zicht vanuit de hut en de achtergrond (testopnames maken!), voorkom dat de vijverfolie zichtbaar in beeld is. Het mooiste perspectief is op ooghoogte, eventueel kun je de vijver verhoogd aanleggen (op een heuvel of een waterbak op poten plaatsen). Ervaren vogelfotografen besteden veel tijd aan de achtergrond. Een onrustige achtergrond leidt de aandacht van het onderwerp af. Experimenteer bijvoorbeeld door mooi gekleurde herfsttakken in de achtergrond te plaatsen. Maak testopnames met verschillende diafragma's bij het juiste licht, controleer het resultaat en pas eventueel de achtergrond hierop aan.

Wel of niet voeren?

Bij een boshut wordt meestal voer aangeboden om vogels te lokken. Als de hut niet op je eigen terrein staat: overleg vooraf met de terreineigenaar of dit geen bezwaar is. Voordeel van voeren is dat je er zeker van bent dat er doorlopend vogels bij de hut zitten. Nadeel is dat je vaak naar de hut moet om te gaan voeren (tijdrovend als deze niet in de buurt staat). Natuurlijk zorg je ervoor dat het voer zo min mogelijk zichtbaar is op de foto. Kies voor gemengd (strooi)voer, waar flink wat zonnebloempitten en pinda's in zitten, dat trekt de meeste soorten. Ook vetbollen werken goed. Pindakaas is minder geschikt omdat je dat terugziet op de snavels

Een nieuwsgierig Roodborstje.
Foto: Edo van Uchelen.

van de vogels, geen mooi gezicht op de foto. Bij een hut aan het water of op een andere plek in een natuurgebied is het beter om niet te voeren, omdat je het gedrag van vogels daarmee blijvend kunt beïnvloeden. Overigens is het zelfs wettelijk verboden vogels te voeren in natuurgebieden.

Fotograferen vanuit de hut

Afhankelijk van het type hut en de afstand tot de vogels werk je met een brandpuntsafstand tussen 300 en 800 mm, eventueel in combinatie met een teleconverter (maar dat kost veel licht). Een statief kan lastig te plaatsen zijn, vaak werkt een rijstzak beter. Reserveer voldoende tijd als je gaat fotograferen en ga alleen bij goed licht aan de slag. Vogels zijn 's morgens vroeg meestal actiever dan in de namiddag, houdt daar rekening mee. Geluk kun je afdwingen. Hoe meer tijd je besteedt in de hut hoe groter de fotokansen. Het leuke van je verblijf in de hut is als je ook kunt genieten van het observeren van gedrag, juist daarvan leer je de goede fotomomenten herkennen. Zo word je vanzelf een betere vogelfotograaf!

■ E. van Uchelen, Reeweg 1, 8381 GA Vledder, e-mail: info@wildernistrek.nl.

Ringmussen komen dagelijks in flinke groepen op het voer af. Dit exemplaar zit om een takje met mos, op de juiste locatie voor de hut geplaatst.
Foto: Edo van Uchelen.